

The Impact of Cultural Differences on Online Victimization

Tahmineh Shahpuri * 

PhD in criminal law and criminology,
Allameh Tabatabai University, Tehran,
Iran

Abstract

Online victimization, as a growing phenomenon, presents unique challenges that differ significantly from traditional forms of victimization. Features such as the anonymity of both perpetrators and victims, the dissolution of geographical boundaries, reduced trust, and heightened vulnerability make cyberspace a distinctive environment for victimization. A key factor influencing this form of victimization is cultural differences, which play a pivotal role in the formation, experience, and recurrence of online victimization. Culture, a complex concept encompassing the beliefs, behaviors, customs, and values of a society, has been recognized since the 1990s, particularly in criminology and cultural criminology, as a significant structural factor.

Contemporary criminological approaches view culture and cultural factors as foundational causes of crime and victimization. Cultural criminology, in particular, argues that culture not only shapes criminal

* Corresponding Author: tahminehshahpuri@yahoo.com

How to Cite: Shahpouri, T. (2025). The Impact of Cultural Differences on Online Victimization. *Journal of Criminal Law Research*, 13(48), 121 - 152. doi: 10.22054/jclr.2025.83774.2730

behavior but also influences societal reactions to crime and victimization. Modern media and online environments, by influencing social norms and perceptions, have created new contexts for criminal acts and victimization. These new settings present specific challenges for vulnerable groups, particularly children and adolescents, such as the promotion of violence, aggressive behaviors, and the erosion of positive social values.

This study adopts an analytical-descriptive approach, utilizing library resources to investigate the theoretical and practical aspects of this issue.

Theoretical Frameworks Explaining the Role of Cultural Differences in Online Victimization

Routine Activity Theory (RAT), proposed by Cohen and Felson, identifies three essential elements for victimization: motivated offenders, suitable targets, and capable guardianship. Cultural differences influence these components in various ways. For instance, some cultures exhibit greater tolerance toward aggressive online behaviors, and the levels of familial and social supervision over internet use can vary. Cultures that encourage the sharing of personal information increase their members' vulnerability to online victimization.

Social Identity Theory emphasizes the role of group membership and cultural identity in how individuals experience victimization. People from diverse cultural backgrounds may experience victimization differently based on their group affiliations. Ethnic and racial minorities, for example, are disproportionately exposed to online harassment, and the social distance between groups can intensify feelings of isolation and vulnerability. Social groups that legitimize violent behavior may contribute to the perpetuation of victimization cycles.

The Barlett Gentile Cyberbullying Model (BGCM) focuses on the impact of learned attitudes, especially regarding anonymity and the diminished relevance of physical power in online spaces. Cultures

with strong social norms, such as collectivist societies, tend to have lower rates of online bullying. Conversely, individualistic cultures, which emphasize personal autonomy, exhibit higher rates of online victimization. Positive attitudes toward online harassment, combined with a lack of accountability and weak social norm enforcement, increase individuals' vulnerability.

Hofstede's Cultural Dimensions Theory identifies cultural dimensions such as individualism/collectivism, power distance, uncertainty avoidance, and masculinity/femininity, which all affect online interactions and the likelihood of victimization. For example, in high power distance cultures, individuals may be less likely to report victimization, while those in cultures with high uncertainty avoidance may engage less in risky online interactions.

Cultural Differences Impacting Online Victimization Across Four Dimensions

The perception of victimization varies across cultures. Cultural norms influence how individuals recognize and react to victimization, as well as how seriously it is perceived. What may be considered a minor offense in one culture could be viewed as a serious crime in another, depending on the societal values and norms.

The type of victimization also differs among cultures. Certain cultures may be more vulnerable to specific types of online victimization, such as cyberbullying, identity theft, or online harassment. These patterns are shaped by cultural tendencies toward technology use, communication styles, and the protection of personal information.

The experience of victimization and its impact on individuals are mediated by cultural factors. Some cultures may emphasize resilience and coping strategies, while others may foster feelings of shame or helplessness in response to victimization. For example, cultures with strong community support systems may encourage individuals to seek help and recover more quickly, while those without such systems may experience prolonged psychological effects.

Recurrence of victimization is influenced by cultural attitudes toward social supervision and support. In cultures with weaker social supervision or less emphasis on community support, individuals are more likely to experience repeated victimization. This lack of support can exacerbate the negative effects of online victimization and contribute to cycles of re-victimization.

Practical Implications and Recommendations

This study highlights the need for culturally sensitive approaches in addressing online victimization. Educational programs and awareness workshops should be tailored to cultural contexts to effectively reduce the occurrence of online victimization. Measures such as enhancing social and familial supervision, promoting positive social norms, and creating secure online platforms are essential. These interventions must take cultural differences into account to be truly effective in mitigating online victimization.

Furthermore, a deeper understanding of cultural factors is crucial for designing effective prevention strategies that not only reduce victimization but also enhance the mental health and safety of individuals navigating digital environments. Cultural sensitivity in both policy-making and interventions is key to reducing online harm and supporting the well-being of vulnerable groups, such as children, adolescents, and marginalized communities.

Keywords: Victim, victimization, online victimization, cultural differences, re-victimization, prevention.

نقش تفاوت‌های فرهنگی در بزهديدگی آنلайн

دانش‌آموخته‌ی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران،

تهمینه شاهپوری * iD

ایران

چکیده

بزهديدگی آنلайн پدیده‌ای نوظهور است که پیچیدگی‌های فراوانی نسبت به انواعی از بزهديدگی در دنیا واقعی دارد. ناشناس بودن بزهکار و بزهیده، بی‌معنا شدن مفهوم مرز، رنگ باختن اعتماد و سطح آسیب‌پذیری بالا از این موارد است. یکی از مهم‌ترین عواملی که بر این نوع بزهديدگی تأثیرگذار است، تفاوت‌های فرهنگی است. بر این مبنای، پژوهش حاضر به روش تحلیلی- توصیفی و با استفاده از ابزار کتابخانه‌ای به دنبال پاسخ به این پرسش است که تفاوت‌های فرهنگی چگونه از حیث نظری می‌توانند تحلیل گر بزهديدگی باشند و چه تأثیری در بروز بزهديدگی در فضای آنلайн دارند. نظریاتی چون فعالیت روزمره، هویت اجتماعی، مدل قدری آنلайн نژادی پارلت و نظریه‌ی ابعاد فرهنگی هافستد نشان دادند که این تفاوت‌ها می‌توانند در نوع تعاملات افراد با یکدیگر، شکل‌گیری هویت فرهنگی، تشویق ایدئولوژی‌های خاص بزهکارانه، میزان پذیرش رفتارهای بزهکارانه‌ای اعضای جامعه، ترویج اصل لذت و فرهنگ فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی و در نهایت بروز بزهديدگی نقش داشته باشند. همچنین، تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر بروز بزهديدگی آنلайн در چهار بعد تصور بزهديدگی، نوع آن، تجربه‌ی بزهديدگی و تکرار آن است. نتیجه آنکه توسعه‌ی برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی، تقویت نظارت اجتماعی و روابط خانوادگی، ترویج هنجارهای اجتماعی مثبت و توسعه‌ی پلتفرم‌های آنلайн امن می‌تواند به پیشگیری از بزهديدگی کمک کند.

کلیدواژه‌ها: بزهديدگی آنلайн، تفاوت‌های فرهنگی، تکرار بزهديدگی، پیشگیری.

مقدمه

فرهنگ همواره عاملی بوده که در شکل گیری پدیده‌های اجتماعی نقش مؤثری ایفاء کرده است. این پدیده مفهومی چندوجهی است که باورها، رفتارها، آداب و رسوم و مصنوعات گروه خاصی از مردم را دربر می‌گیرد و اغلب از طریق لذت‌های مختلف از جمله انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی عمومی تعریف می‌شود.^۱ این مفهوم از سال‌های ۱۹۹۰ به علوم جنایی و بطور خاص، جرم‌شناسی نیز راه یافت و در ابعاد مختلف به بررسی و تحلیل زاویه‌های مختلف این علم پرداخت. در تحلیل و ارزیابی سنتی علل جرم، آنچه موضوع تحلیل جرم‌شناختی بوده، علل زیستی، روانی و اجتماعی ارتکاب جرم است، اما در جرم‌شناسی‌های نسل جدیدتر و انتقادی، علت جرم صرفاً امری فردی نبوده و علل ساختاری مورد توجه و تحلیل قرار گرفته‌اند. فرهنگ و علل فرهنگی نیز از جمله عوامل ساختاری بوده که در جرم‌شناسی مورد توجه قرار گرفت و مکتبی نظری تحت همین عنوان را پایه‌گذاری کرد.

جرائم‌شناسی فرهنگی یک چارچوب نظری است که رابطه‌ی پیچیده بین فرهنگ، جرم و کنترل اجتماعی را بررسی می‌کند و بر چگونگی شکل دهی عوامل فرهنگی به رفتار مجرمانه و واکنش‌های اجتماعی به جرم تأکید می‌کند و هم جرم و هم کنترل آن را محصولات فرهنگی مملو از معنا می‌داند. این مکتب نظری، در ابتدا، با تأکید بر نقش فرهنگ و پویایی جرم آغاز کرد. امروزه، با نقش پررنگ رسانه‌ها و دنیای متنوع و گسترده‌ی آن این تئوری در انواعی از تحلیل‌های جرم‌شناختی نقش مؤثری ایفا می‌کند. (جوکز، ۱۳۹۴: ۵۰-۵۱) بخش مهمی از علوم جنایی که از دهه‌ی ۱۹۷۰ به بعد در جرم‌شناسی، مورد توجه قرار گرفت، بزهديه و نقش آن در فرایند تکوین جرم بوده است. بدیهی است جرم‌شناسی فرهنگی و مؤلفه‌های آن در تحلیل پدیده‌ی بزهديه بزهديه‌گی نیز مؤثر بوده و از زاویه‌ی خاص خود بدان نگریسته است (ماتیو، ۱۳۹۱: ۶۰).

^۱ <https://www.merriam-webster.com/dictionary/culture>.

رسانه‌های جمعی کنونی عموماً در بستر فضای آنلاین شکل گرفته و نقش مهمی در را در زندگی امروز بشر ایفا می‌کنند. بخش مهمی از ادراک اجتماعی انسان امروز متأثر از این رسانه‌ها بوده که شکل دهنده‌ی فرهنگ هستند و مبتنی بر آموزه‌های جرم‌شناسی نیز فرهنگ می‌توانند در بروز جرم و بزهديدگی مؤثر باشد. در کنار مزایای فراوانی که رسانه‌ها و شبکه‌ها در زندگی انسان داشته‌اند، این فضا بستر جدیدی نیز برای ارتکاب جرم بوده و چالش‌های خاصی را در زمینه‌ی بزهديدگی ایجاد کرده است (عرب، روحانی مقدم، خاقانی اصفهانی، ۱۴۰۰: ۱۶۹). این چالش‌ها، بیش از پیش بر کودکان و نوجوانان تأثیرگذار است. ترویج خشونت و رفتارهای پرخاشگرانه، خصوصاً در فضاهای فاقد نظارت صحیح و مؤثر زمینه‌ی بزهکاری و بزهديدگی را پدید می‌آورد. تحقیقاتی نشان داده اند که مشاهده‌ی مکرر این نوع محتواها می‌تواند به تقلید رفتارهای خشن در زندگی واقعی منجر شود (آقایی، ۱۴۰۰: ۴۵). همچنین، این رسانه‌ها، با ایجاد حس همزادپنداری در بین کودکان، ممکن است آن‌ها را به پذیرش نقش‌های بزهکارانه سوق دهند. این امر بویژه در سنین پایین که کودکان هنوز قادر به تمایز بین واقعیت و تخیل نیستند، مشهود است. علاوه بر آن، برخی از برنامه‌های رسانه‌ای می‌توانند ارزش‌های اجتماعی مثبت را تضعیف کنند. برای مثال، نمایش فرار از خانه یا عدم احترام به بزرگ‌ترها می‌تواند الگوهای رفتاری منفی را تقویت کند و زمینه‌های فرهنگی شکل دهی به جرم و بزهديدگی باشند (Ybarra ML, Mitchell KJ, Oppenheim JK, 2022: 25-292).

در این میان، تفاوت‌های فرهنگی نیز عاملی است که می‌تواند در شکل دهی به رابطه‌ی جرم، بزهکار و بزهديده نقش داشته باشد. این رابطه نه تنها در نحوه‌ی تعریف از جرم تأثیر می‌گذارد، بلکه بر میزان وقوع آن نیز تأثیرگذار است. بدیهی است ارزش‌های اجتماعی حاکم در یک جامعه که با جامعه‌ای دیگر متفاوت است، می‌توانند تعیین کننده‌ی نوع رفتار مجرمانه باشند. همچنین، الگوهای هنجاری پذیرفته شده در یک اجتماع نقش مهمی در شکل دهی به این رفتارها دارند. از سویی دیگر، این تفاوت‌های فرهنگی در بستری یکسان و جهانی تحت عنوان فضای آنلاین کنار هم گرد می‌آیند و تفاوت، چه بسا تعارض این

فرهنگ‌ها هم در شکل‌گیری جرم و هم در رابطه‌ی بزهکار و بزهدیده تأثیرگذار و مهم است.

پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش است که تفاوت‌های فرهنگی چگونه از حیث نظری می‌توانند تحلیل گر بزهدیدگی باشند و چه تأثیری در بروز بزهدیدگی در فضای آنلاین دارند. بر همین اساس، ابتدا به بررسی نظری نقش تفاوت فرهنگی در بزهدیدگی در فضای آنلاین پرداخته خواهد شد و سپس به نقش این تفاوت‌ها در درک بزهدیدگی، تجربیات حاصل از آن و پاسخ به این بزهدیدگی‌ها پرداخته می‌شود.

۱. نظریات و مدل‌های پشتیبان نقش تفاوت‌های فرهنگی در بروز بزهدیدگی آنلاین

در ک نقش تفاوت‌های فرهنگی در بزهدیدگی آنلاین مستلزم بررسی چارچوب‌های نظری مختلف است که نشان می‌دهد چگونه زمینه‌های فرهنگی تجارب و ادراک بزهدیدگی را شکل می‌دهند. این نظریه‌ها نشان می‌دهند که تفاوت‌های فرهنگی نه تنها می‌توانند زمینه‌ای برای تسریع ارتکاب جرم باشند که با بزهدیدگی رابطه‌ی علی معمولی دارند، بلکه می‌توانند علتی برای تسریع بزهدیدگی نیز باشند.

۱-۱. فعالیت روزمره و تجربه‌ی بزهدیدگی آنلاین

این نظریه که توسط کو亨 و فلسون در سال ۱۹۷۹ توسعه یافت، چارچوبی را برای درک بزهدیدگی آنلاین با شناسایی سه مؤلفه‌ی اساسی فراهم می‌کند: مجرمان بالانگیزه، اهداف مناسب و سرپرستی توانا. (کلونجر، ناوارو، مالک.م، هینگیز، ۷۴: ۱۴۰۲). این نظریه می‌تواند بویژه در بررسی پدیده‌هایی مانند آزار و اذیت سایبری و تعقیب اینترنتی راهگشا باشد.

مجرمان بالانگیزه به علل مختلفی چون ناشناس ماندن در فضای مجازی تمایل بیشتری به ارتکاب جرم در این فضا دارند. با این حال، علل دیگری چون تفاوت‌های فرهنگی می‌تواند این انگیزه را تشدید کند. فرهنگ‌های مختلف ممکن است هنجارها و ارزش‌های متفاوتی در رابطه با رفتار آنلاین قابل قبول داشته باشند. عنوان مثال، در برخی فرهنگ‌ها،

ممکن است تحمل بیشتری برای تعاملات آنلاین تهاجمی وجود داشته باشد که می‌تواند منجر به افزایش نرخ آزار و اذیت اینترنتی شود. تحقیقات نشان می‌دهند که نگرش‌های فرهنگی نسبت به فناوری و جرم می‌توانند انگیزه‌های ارتکاب جرایم آنلاین را شکل دهند (Williams, 2019: 21-4).

در کنار مجرمان با انگیزه، هدف‌های مناسب آنان یعنی بزهديدگان احتمالی و در دسترس نیز از دیگر مؤلفه‌های اساسی این نظریه است. شیوه‌های فرهنگی بر آنچه هدف مناسبی برای بزهديدگی آنلاین شناخته می‌شود، تأثیر می‌گذارد. بعنوان مثال، در فرهنگ‌هایی که رسانه‌های اجتماعی به شدت در زندگی روزمره ادغام شده‌اند، افراد ممکن است اطلاعات شخصی بیشتری را به اشتراک بگذارند و در مقابل تهدیدات سایبری آسیب‌پذیرتر شوند. مطالعه‌ای که در کلمبیا انجام شده نشان می‌دهد که در صد قابل توجهی از دانش آموzan به دلیل رفتارهای آنلاین و قرار گرفتن در معرض مجرمان با انگیزه بعنوان اهداف مناسب شناسایی شدند. این نشان می‌دهد که زمینه‌های فرهنگی که اشتراک گذاری اطلاعات شخصی را تشویق می‌کنند می‌توانند خطرات بزهديدگی شدن را افزایش دهند (Morillo Puente, 2022: 265).

مؤلفه‌ی دیگر این نظریه، نقش ناظران و سرپرستان کاربران فضای مجازی است. اثربخشی نظارت در فرهنگ‌ها بطور قابل توجهی متفاوت است. در برخی از جوامع، ممکن است نظارت خانوادگی یا اجتماعی قوی‌تری در مورد استفاده از اینترنت وجود داشته باشد که می‌تواند احتمال بزهديدگی را کاهش دهد. بر عکس، در فرهنگ‌هایی که نظارت والدین حداقل است یا سواد دیجیتالی پایین است، افراد ممکن است قادر مهارت‌های لازم برای محافظت از خود در فضای آنلاین باشند. تحقیقات نشان می‌دهند که قیومیت ناکافی، مانند فقدان نظارت و اقدامات حفاظتی، با میزان بالاتر بزهديدگی سایبری در بین جوانان ارتباط دارد. همچنین، انتظارات فرهنگی در رابطه با روابط خانوادگی می‌توانند بر احتمال بزهديدگی آنلاین تأثیر بگذارند (Guedes, Martins, Cardoso, 2022: 1-1).

فرهنگ‌هایی که حمایت خانواده نسبت به فرزندانشان بیشتر است، نوجوانان ممکن است کمتر در گیر رفتارهای آنلاین پرخطری باشند که آن‌ها را در معرض بزهديدگی قرار می‌دهد. بر عکس، فقدان روابط خانوادگی حمایت کننده می‌تواند نوجوانان را به جستجوی اعتبار آنلاین سوق دهد تا حمایت در ک نشده در خانواده را در محل دیگری بیایند؛ بدینهی است به لحاظ خطرات بالقوه در فضای مجازی و توانایی کمتر کودکان و نوجوانان در در ک واقعیت آسیب‌پذیری آن‌ها را افزایش دهد. این مهم نه تنها برای اقسام آسیب‌پذیر، در خصوص بزرگ‌سالان نیز صادق است. فقدان روابط گرم خانوادگی و تضعیف پیوندها هر یک از اعضای خانواده را می‌تواند در معرض بزهديدگی آنلاین قرار دهد.

نظریه‌ی فعالیت روزمره چارچوبی قوی برای در ک این است که چگونه تفاوت‌های فرهنگی بزهديدگی آنلاین را شکل می‌دهد. با بررسی اینکه چگونه مجرمان با انگیزه در زمینه‌های فرهنگی مختلف عمل می‌کنند، چگونه اهداف مناسب توسط هنجارهای محلی در رابطه با حریم خصوصی و اشتراک‌گذاری تعریف می‌شوند و چگونه نقش و تأثیر سربرستی توانا در جوامع مختلف متفاوت است، می‌توان به در ک جامع‌تری از پیچیدگی‌های بزهديدگی آنلاین در مقیاس جهانی رسید که این در ک برای توسعه‌ی استراتژی‌های پیشگیری هدفمند که تفاوت‌های فرهنگی را در پرداختن به این‌نی و بزهديدگی آنلاین در نظر می‌گیرد، حیاتی است.

۱-۲. هویت اجتماعی و نقش آن در بزهديدگی آنلاین

نظریه‌ی هویت اجتماعی بر نقش عضویت گروهی در شکل دادن به خودپنداره‌ها و رفتارهای افراد تأکید دارد. در رابطه با بزهديدگی آنلاین، این نظریه پیشنهاد می‌کند که افراد با پیشینه‌های فرهنگی مختلف ممکن است بر اساس هویت اجتماعی خود، بزهديده شدن را متفاوت تجربه کنند. برای مثال، اقلیت‌های نژادی و قومی ممکن است با اشکال منحصر‌به‌فردی از آزار و اذیت آنلاین مواجه شوند که منعکس کننده‌ی تجربیات آفلاین

آن‌ها با تبعیض است. این نظریه نشان می‌دهد که چگونه هویت فرهنگی می‌تواند بر احتمال بزهديدگی و پاسخ به آن تأثیر بگذارد (MALAKI, 2021).^۱

تحلیل چگونگی تأثیر هویت فرهنگی در این نظریه با تقسیم افراد به درون گروه و برون گروه انجام می‌شود؛ افراد خود و دیگران را در گروه‌هایی دسته‌بندی می‌کنند. این دسته‌بندی، به فراخور اینکه فرد را عضوی درون یک گروه یا برون از آن تعریف کنند، می‌تواند در شکل دهی هویت و آثار گروهی آن مؤثر باشد. از آثار آن می‌توان به طرفداری می‌تواند در اعضای درون گروهی و تبعیض علیه اعضای برون گروه اشاره کرد. در فضاهای آنلاین، افرادی که قویاً با گروه خود همدلات پنداری می‌کنند، ممکن است در رفتارهای آزار و اذیت آنلاین نسبت به افرادی که بعنوان افراد خارجی یا برون گروهی تلقی می‌شوند، شرکت کنند که منجر به تجربه‌ی بزهديدگی بیشتر کسانی می‌شود که در گروه غالب نیستند.

این پدیده در نوجوانان به لحاظ تأثیر و نفوذ همسالان شایع است. نوجوانان اغلب عزت‌نفس و هویت خود را از گروه‌های اجتماعی خود می‌گیرند. این اتکا به پذیرش همسالان می‌تواند منجر به انطباق با هنجارهای گروهی از جمله رفتارهای پرخاشگرانه مانند آزار و اذیت اینترنتی شود. تحقیقات نشان می‌دهند که نوجوانان با هویت اجتماعی پایین در همراهی با همسالانی که امکان جذب در گروه‌های دوستانه را نداشته‌اند، بیشتر احتمال دارد که بزهديدگی را تجربه کنند، زیرا ممکن است از پویایی محافظتی پیوندهای قوی گروهی سود نبرند و اعضای گروه نه تنها از آنان در برابر آسیب‌های احتمالی محافظت نکند، بلکه به مقابله با آنان بعنوان اعضای غریبه و خارجی پردازند (Wei, Candini, Menabò, Guarini, Rubini, Frassinetti, 2024: 6-19) بین فردی بر اساس هویت اجتماعی فرد می‌تواند منجر به احساس انزوا و افزایش سطح آسیب‌پذیری در برابر خشونت‌های آنلاین شود و در مقابل، شناسایی قوی‌تر فرد با گروه‌های حامی از طریق تقویت تابآوری و ارائه‌ی حمایت اجتماعی بعنوان حائلی در برابر بزهديدگی عمل کند.

۱ <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1600779/FULLTEXT02>.

همچنین، بسط و تشویق ایدئولوژی خشونت آنلاین در یک گروه و مشروعیت بخشیدن به آن توسط رهبران و اعضای گروه می‌تواند بر احتمال بزهدیدگی تأثیر بگذارد. بدیهی است پذیرش ارزش‌های گروهی شرط بقای هر عضو در آن گروه است و چنانچه گروه، چنین مشروعیتی به رفتارهای بزهکارانه بدهد، اعضا چنین در کمی کنند که هدف قرار دادن دیگران قابل توجیه است. مطالعات نشان می‌دهند افرادی که در درون گروه‌های خود رفتارهای خشونت‌بار و قلدrama‌بانه را قابل قبول می‌دانند، احتمال بیشتری دارد که خودشان دست به چنین اعمالی بزنند و چرخه‌ی بزهدیدگی را تداوم بخشنند.

عامل مهم دیگری که در شکل‌دهی به هویت اجتماعی و پویایی آن نقش دارد، ناشناس ماندن در فضای آنلاین است، زیرا که فقدان تعامل رو در رو باعث کاهش مسئولیت‌پذیری و افزایش جرئت در ارتکاب جرم شده و در مقابل، سطح آسیب‌پذیری بزهدیده را افزایش داده و این احتمال، بویژه علیه کسانی که با ارزش‌ها و هنجارهای گروه مطابقت ندارند، بیشتر است.

۳-۱. مدل قلدري آنلاین نژادی بارلت

این مدل چارچوبی جامع را برای درک مکانیسم‌های روان‌شناختی زیربنای رفتارهای آزارگر و بزهدیدگی آنلاین ارائه می‌دهد. این مدل بر نقش نگرش‌ها و ادراکات آموخته‌شده، بویژه در مورد ناشناس بودن و بی‌ربط بودن قدرت بدنی در تعاملات آنلاین تأکید می‌کند، بدین توضیح که برخی از پیش‌بینی‌کننده‌های آزار سایبری، مانند نگرش‌های مثبت نسبت به جرم، در بین فرهنگ‌ها ثابت هستند و تفاوت‌های قابل توجهی در نحوه‌ی عملکرد این پیش‌بینی‌کننده‌ها در فرهنگ‌های مستقل و وابسته به یکدیگر وجود دارند. برای مثال، افرادی از فرهنگ‌های جمع گرا با هنجارهای اجتماعی قوی‌تر در برابر آسیب رساندن به دیگران، ممکن است کمتر درگیر قلدري سایبری شوند (Barlett, Witkower, 2017: 14-154).

همانطور که توضیح داده شد، تصور گمنامی و ناشناختگی در فضای آنلاین نه تنها باعث تشویق بزهکار به ارتکاب جرم می‌شود، سبب بالارفتن سطح آسیب‌پذیری بزهديده نیز خواهد شد. فرهنگ ناشناس ماندن بزهديده در فضای آنلاین با کاهش سطح تأثیر هنجارهای اجتماعی و مسئولیت‌پذیری با نگرش مثبت به آزار آنلاین مرتبط است و متعاقباً منجر به افزایش بزهديدگی می‌شود. همچنین، اعتقاد بزهکاران به اینکه ویژگی‌های فیزیکی در زمینه‌های دیجیتال مهم نیستند، اجازه می‌دهد تا بدون ترس از عواقب فیزیکی، رفتارهای پرخاشگرانه را انجام دهند. بدیهی است نگرش‌های فرهنگی اولیه‌ی فرد می‌توانند رفتارهای آینده او را پیش‌بینی کنند.

در این میان، نباید از تفاوت‌های فرهنگی در تجربه‌ی جرم و بزهديدگی غافل ماند. تحقیقات نشان می‌دهند که در حالی که اصول پیش‌گفته در باب مدل فوق تا حد زیادی جهانی است، تفاوت‌های فرهنگی می‌توانند بر پویایی خاص آن تأثیر بگذارند. عنوان مثال، مطالعات در کشورهای مختلف نرخ‌های متفاوتی از ارتکاب آزار سایبری مرتبط با خودسازی‌های فرهنگی را نشان داده اند. فرهنگ‌های فردگرا ممکن است به دلیل هنجارهای اجتماعی متفاوت در مورد پرخاشگری و پویایی‌های گروهی، نرخ‌های بالاتری از آزار آنلاین را در مقایسه با فرهنگ‌های جمع‌گرا نشان دهند (Barlett et al., 2021: 111-119)، لذا می‌توان چنین استنباط کرد که ادراکات متفاوت آموخته‌شده فرهنگی می‌توانند بر تجربه‌ی بزهکاری و بزهديدگی مؤثر باشند.

۴-۱. ابعاد فرهنگی هافستد و نقش آن در بزهديدگی آنلاین

بر اساس این نظریه، فرهنگ‌ها را بر اساس ابعاد کلیدی آن مانند فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی، اجتناب از عدم قطعیت و فاصله‌ی قدرت دسته‌بندی می‌کنند. این ابعاد می‌توانند به توضیح تغییرات در تجارت بزهديدگی آنلاین کمک کنند. عنوان مثال، فرهنگ‌های دارای جمع‌گرایی بالا ممکن است هماهنگی گروهی را در اولویت قرار دهند و افراد را وادار کند تا موارد زورگویی سایبری را کمتر گزارش کنند تا از اختلافات اجتماعی جلوگیری کنند. بر عکس، فرهنگ‌های فردگرایانه‌تر ممکن است به دلیل تمرکز

بر حقوق و آزادی‌های شخصی، نرخ گزارش‌دهی بالاتری داشته باشند (Zemojtel-*Piotrowska*, 2023: 1-4).

فرهنگ فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی^۱ به نوعی به تصور فرد از خود باز می‌گردد؛ اینکه تصور انسان از خودش بر اساس «من» تعریف می‌شود یا «ما»، پیامد تفاوت در این دو نوع فرهنگ در این است که فرهنگ‌های فردگرا بر دستاوردهای شخصی و حقوق فردی تأکید دارند، در حالی که فرهنگ‌های جمع‌گرا هماهنگی گروهی، پیوندهای خانوادگی و رفاه جمعی را در اولویت قرار می‌دهند؛ بدیهی است اولویت دادن به پیوندهای اجتماعی بعنوان ابزاری از کنترل می‌تواند علتی بر عدم ارتکاب جرم باشد.

شاخص اجتناب از عدم قطعیت^۲ نشان‌دهنده میزان احساس ناراحتی اعضای یک فرهنگ از عدم اطمینان و ابهام است. فرهنگ‌هایی با اجتناب از عدم قطعیت بالا تمایل به قوانین و مقررات سخت‌گیرانه برای به حداقل رساندن غیرقابل پیش‌بینی بودن دارند، در حالی که فرهنگ‌هایی با اجتناب از عدم قطعیت پایین نسبت به تغییر و نوآوری بازتر هستند. در توضیح فاصله‌ی قدرت که بعنوان شاخص فاصله‌ی قدرت^۳ در این نظریه شناخته می‌شود، میزان پذیرش اعضای جامعه نسبت به اعمال قدرت بر آنان تعیین می‌کند که قدرت در جامعه چگونه توزیع می‌شود و نحوه‌ی توزیع نابرابر آن می‌تواند بر تجربه‌ی بزهکاری و بزهدیدگی مؤثر باشد.

فرهنگ‌هایی که ساختارهای سلسله مراتبی را در جامعه می‌پذیرند و اقتدار گروهی بر گروه دیگر امری یقینی تلقی می‌شود، سطح بالاتری از قلدری و خشونت را تجربه می‌کنند و در فرهنگ‌هایی که فاصله‌ی کم قدرت دیده می‌شود، برابری و تصمیم‌گیری مشارکتی ترویج شده و سطح پایین تری از خشونت را تجربه می‌کنند. مبنی بر اینکه فرد در کدام بستر فرهنگی رشد کرده و جامعه پذیر شده باشد، پذیرش یا عدم پذیرش قلدری در فضای مجازی نیز قابل تبیین است. بزهديده با فرهنگ پذيرش نظام سلسله مراتبی در فضای آنلاین

^۱ Individualism vs. Collectivism (IDV).

^۲ Uncertainty Avoidance Index (UAI).

^۳ Power Distance Index (PDI).

سطح آسیب‌پذیری بالاتر به لحاظ اعتقاد بر طبیعی بودن این رفتار و احتمال بزهديدگی بالاتری را تجربه می‌کند، در حالی که فردی که اصل برابری و عدم توجیه اعمال زور در او نهادینه شده است، کمتر این پدیده را تجربه خواهد کرد.

مردانگی در مقابل زنانگی^۱ نیز جزء فرهنگ‌های غالی است که تفاوت یا غلبه‌ی هر کدام بر دیگری تأثیرات فاحشی بر ساختارها و پدیده‌های اجتماعی دارد، به همین منظور یکی از شاخص‌های نظریه‌ی هافستد بر این بعد استوار است. این^۲ بعد توزیع نقش‌ها بین جنسیت‌ها و ارزشی را که برای ویژگی‌های سنتی مردانه یا زنانه قائل می‌شود، اندازه‌گیری می‌کند. پیامد آن بدین گونه است که در فرهنگ‌های مردانه برای رقابت، ابراز وجود و موقیت مادی ارزش قائل هستند، در حالی که فرهنگ‌های زنانه بر مراقبت، کیفیت زندگی و همکاری تأکید دارند. غلبه‌ی نامتوازن هر یک از این فرهنگ‌ها بر دیگری یا ناترازی اجتماعی آن می‌تواند سبب بروز بزهديدگی شود و این نوع باور اجتماعی در فضای آنلاین سبب پذیرش نقش‌هایی است که بر خلاف واقع فرد را در موقعیت آسیب‌پذیری قرار می‌دهد. بعنوان مثال، پذیرش تعرض کلامی در فضای مجازی با غلبه‌ی نقش جنسیتی در زنان حاصل این نوع از تفاوت فرهنگی است.

جهت‌گیری بلندمدت در مقابل کوتاه‌مدت^۳ دیگر شاخص این نظریه است. این بعد نشان‌دهنده‌ی تمرکز بر پاداش‌های آینده در مقابل احترام به سنت و انجام تعهدات اجتماعی است. فرهنگ‌های بلندمدت‌گرا بیشتر عمل‌گرا و آینده‌نگر هستند، در حالی که فرهنگ‌های کوتاه‌مدت برای سنت‌ها و نتایج فوری ارزش قائل هستند.

شاخص آخر لذت در مقابل محدودیت^۴ است که این بعد میزانی را در نظر می‌گیرد که یک جامعه تا چه حد امکان ارضای نسبتاً رایگان خواسته‌های اساسی انسان مربوط به لذت بردن از زندگی و تفریح را فراهم می‌کند، بدین توضیح که فرهنگ‌های ممتنع، فعالیت‌های اوقات فراغت و لذت شخصی را ترویج می‌کنند، در حالی که فرهنگ‌های

^۱ Masculinity vs. Femininity (MAS).

^۲ Long-Term vs. Short-Term Orientation (LTO).

^۳ Indulgence vs. Restraint (IVR).

محدود، رضایت را از طریق هنجارهای اجتماعی سرکوب می‌کند (Hofstede, 2011: 8).

توجه به این تفاوت‌های فرهنگی در تجربه‌ی بزهديدگی به سیاستگذاران جنابی، بطور خاص در حوزه‌ی پیشگیری این امکان را می‌دهد که سیاست‌ها و استراتژی‌های خود را با اولویت‌های فرهنگی شناسایی شده از طریق این ابعاد تنظیم کنند و ارتباط آنلاین بهتری را در میان گروه‌های مختلف فرهنگی ایجاد کنند تا این ارتباط بهینه به تجربه‌ی کمتر بزهديدگی منجر شود.

۲. بررسی تأثیر تفاوت‌های فرهنگی در تجربه‌ی بزهديدگی آنلاین
همانطور که در بخش نظری تحلیل شد، تجربه‌ی بزهديدگی آنلاین از مسیر تفاوت‌های فرهنگی قابل تحلیل است. در عمل نیز این تفاوت‌ها می‌توانند تأثیرات ملموسی را بر مراحل مختلف این تجربه، از مرحله‌ی شناسایی که بنیادی ترین حق برای بزهديدگی است، آغاز کرده و تا پیشگیری از تکرار آن نقش داشته باشند. با توجه به نوظهور بودن فضاهای مجازی در مقابل دنیای واقعی، درک بزهديدگی با چالش‌های دوچندانی همراه است. در بسیاری موارد، عوامل مختلفی چون سواد پایین دیجیتال و فقدان آگاهی عملی، تسلط ویژگی‌های خاص این فضا چون ناشناختگی، بر مخفی ماندن انواعی از بزهديدگی‌ها و غلبه‌های فرهنگی که موجب سخت‌تر شدن حمایت از این نوع بزهديدگان می‌شود، تجربه‌ی بزهديدگی را دشوارتر از دنیای واقعی می‌کند. بر این اساس، نیازمند شناختی دقیق‌تر و جامع‌تر است.

۱-۲. تأثیر بر تصور بزهديدگی
اولین و مهم‌ترین تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر ادراک بزهديده شدن است، اینکه آیا اساساً فرد خود را بزهديده می‌انگارد یا خیر. برای مثال، دانش‌آموzan از گروه‌های قومی مختلف ممکن است تعاملات آنلاین را از طریق لنزهای فرهنگی متفاوت تفسیر کنند که منجر به اختلاف در تجارب گزارش شده از بزهديدگی می‌شود، به گونه‌ای که برخی تجربیات خود را به مثابه‌ی بزهديدگی درک کنند و برخی دیگر، چنین باوری نداشته و تجربه‌ی خود را

خشونت‌بار یا بزهکارانه توصیف نکنند. این مسئله را می‌توان با بافت اجتماعی‌ای که افراد در آن فعالیت می‌کنند نیز ترکیب کرد. جوانان در گروه اجتماعی اقلیت معمولاً در مقایسه با همتایان اکثریت خود در محیط‌های آنلاین احساس همدلی کمتری از سوی همسالان خود دارند؛ نرمال‌سازی پذیده‌ی بزهديدگی به مثابه‌ی هنجار اجتماعی در گروه‌های غالب، اجازه‌ی شناسایی گروه‌های اقلیت را بعنوان بزهديده نمی‌دهد و چه‌سا، بزهديده نیز خود را با چنین عنوانی مورد شناسایی قرار ندهد تا متعاقب آن، به مکانیسم‌های مقابله‌ای یا استفاده از امکانات حمایتی دست زند. این فرایند، منجر به عادی‌سازی رفتارهای خشونت‌بار در چشم اعضای جامعه که بزهديدگان نیز عضوی از آن هستند، خواهد شد. این امر، بویژه در میان گروه‌های به حاشیه رانده‌شده، امکان عادی‌سازی تجارب بزهديدگی را بیشتر می‌کند؛ جرایم خاصی چون جرایم ناشی از نفرت یا آزار خانگی بیشتر در معرض عادی شدن هستند، چون با علل فرهنگی درآمیخته و فرهنگ می‌تواند توجیه گر رفتار بزهکارانه شود. بر همین اساس، ممکن است بزهديدگان این حوادث را بعنوان بخشن منظم از زندگی خود تلقی کنند نه بعنوان جرایم جدی که نیازمند دخالت نهاد عدالت کیفری باشد (Corbett et al, 2023: 1-19). این عادی‌سازی می‌تواند افراد را به این باور برساند که گزارش چنین حوادثی غیرضروری است یا منابع مجری قانون را هدر می‌دهند و نتیجه‌ی این نوع نگاه به رفتارهای بزهکارانه، تکرار جرم است.

تفاوت در درک بزهديدگی در قلدری قومی-فرهنگی در مقابل قلدری شخصی مورد مطالعه قرار گرفته است. تحقیقات نشان می‌دهند که قلدری قومی-فرهنگی از قلدری شخصی متمایز است و پویایی و تأثیرات منحصر به‌فردی دارد. قربانیان تهاجم قومی-فرهنگی اغلب این تجربیات را معادل بزهديدگی شخصی نمی‌دانند. این عدم شناخت می‌تواند منجر به اثرات روانی قابل توجهی بویژه در میان گروه‌های اقلیت شود که در آن بزهديدگی قومی-فرهنگی می‌تواند عزت‌نفس شخصی و فرهنگی را کاهش دهد. مطالعات نشان می‌دهند که چنین بزهديدگی مضرتر از تجربه‌ی قلدری شخصی است و منجر به از دست دادن غرور به هویت فرهنگی و کاهش رفاه کلی می‌شود (Rodríguez-

بزهديدگي به علت وجود عناصر فرهنگي خاص است. (Hidalgo et al, 2019: 1-12)، که تمامی این آثار، در گام اول، ناشی از عدم شناسایی

در ک خشونت در فرهنگ های مختلف بطور قابل توجهی متفاوت است، بعنوان مثال،

در تحقیقاتی که در مورد مقایسه زنان نوجوان اسپانیایی و اکوادوری انجام شد نشان داده

شد که عوامل فرهنگی مانند تبعیض جنسیتی در نحوه در ک بزهديدگان از شدت رفتار

خشونت بار تأثیر می گذارند (Cuadrado-Gordillo, Martín-Mora-Parra, 2022: 16)، بدین توضیح که در فرهنگ های سنتی که تبعیض جنسیتی با میزانی از خشونت همراه

است، میزانی از آن نرمال و عادی بوده و بعنوان بزه شناسایی نمی شود و در برخی موارد

که با سطح تعامل خیرخواهانه تری همراه بوده، بر احتمال گزارش چنین بزهديدگی هایی

تأثیر گذاشته و با عدم گزارش برخی از این تجربیات همراه بوده است.

برخی اقدامات فرهنگی در جوامع مختلف نه تنها به شناسایی این پدیده کمک

نمی کنند، بلکه سبب تشدید و نرمال سازی بیشتر آن نیز می شوند. بطور مثال، عادی سازی

خشونت در مواد آموزشی مانند کتاب های درسی تاریخ که عموماً رویدادهای

خشونت آمیز را بدون تأمل انتقادی ارائه می دهند، این باور را در دانش آموز ایجاد می کند

که خشونت امری طبیعی و پایدار بوده که در نتیجه از اهمیت آن می کاهد. در آسیا،

مطالعات مختلف نشان داده است که چگونه روایت های پیرامون رویدادهای تاریخی

می توانند خشونت را اخلاقی و قانونی جلوه دهند. برای مثال، برنامه های درسی آموزشی

ممکن است اقدامات نظامی مابانه ای گذشته را تجلیل کند و به پذیرش خشونت کمک

کنند (Haleem, 2021: 33). همچنین، بسط آموزه های فرهنگی نرمال سازی رفتار

بزهکارانه از طریق رسانه ها از دیگر اقدامات مرتبط است. بازنمایی های رسانه ای اغلب

رفتارهای توهین آمیز را رمانیک می کنند و آن ها را مطلوب نشان می دهند. این تصویر

می تواند خطوط بین روابط سالم و سمی را محظوظ کند و منجر به حساسیت زدایی از جدی

بودن رفتار خشونت آمیز شود. آهنگ ها و فیلم هایی که پر خاشگری را بعنوان عشق به

تصویر می کشند، می توانند کلیشه های مضر در مورد روابط را تقویت کنند و این رفتارها

را بعنوان رفتارهای مطلوب و رایج نشان دهند.

عادی‌سازی رفتار بزهکارانه و تأثیر فرهنگی بر تصور بزهديدگی منجر به این اثر می‌شود که قرار گرفتن مداوم در معرض سطوح بالای خشونت منجر به سازگاری‌های شناختی شود، چنانکه چنین رفتاری را در بین اعضای آن جامعه عادی می‌کند. این سازگاری‌ها ممکن است واکنش‌های عاطفی به خشونت را کاهش دهند و بطور همزمان احتمال رفتار خشونت‌آمیز آینده را افزایش دهند.

۲-۲. تأثیر بر نوع بزهديدگی

بزهديدگی آنلاین به اشکال مختلف ظاهر می‌شود، اما تفاوت‌های فرهنگی که بطور قابل توجهی بر این تجربیات تأثیر می‌گذارند، بر نوع بزهديدگی تجربه شده نیز مؤثر است. مطالعات نشان داده اند که عموماً تفاوت‌های فرهنگی در فضای آنلاین منجر به وقوع قدری سایبری، تبعیض نژادی-قومی، آزار و اذیت و طردشدنگی و بزهديدگی بر اساس جنسیت شده است.

قدرتی سایبری یکی از رایج‌ترین اشکال بزهديدگی آنلاین است که با رفتار تهاجمی مکرر از طریق پلتفرم‌های دیجیتال ارتكاب می‌یابد. تحقیقات نشان می‌دهند که انگیزه‌های قدری سایبری بر اساس زمینه‌های فرهنگی متفاوت اند. نوجوانان گروه‌های اقلیت اغلب به دلیل قومیت یا نژادشان هدف قرار گرفته اند. بعنوان مثال، جوانان مهاجر نسل اول و نسل دوم، در مقایسه با همسالان خود که چنین پیشینه‌ای ندارند، میزان بیشتری از بزهديدگی سایبری مرتبط با قومیت را تجربه می‌کنند (Schultze-Krumbholz, Pfetsch, Lietz, 2022: 1).

تبعیض قومی-نژادی شامل اظهارنظرهای تحریرآمیز، طردشدنگی و آزار و اذیت بر اساس هویت نژادی یا قومی یک فرد است که می‌تواند بصورت آنلاین و آفلاین رخ دهد. بزهديدگان ممکن است در فضاهای آنلاین با توهین یا طردشدنگی‌هایی مواجه شوند که مبنی بر نژاد یا قومیت آنان باشد. مطالعات نشان می‌دهند که جوانانی که با تبعیض نژادی-

قومی آفلاین مواجه هستند، احتمال بیشتری دارد که مشابه این رفتار را در فضای آنلاین تجربه کنند (Weinstein, Jensen, Tynes, 2022: 2).

اذیت و آزار و طردشده‌گی شامل طیفی وسیعی از رفتارهای پرخاشگرانه از جمله توهین، تهدید، و طرد اجتماعی در محیط‌های آنلاین است. بزهديدگان عموماً به دلیل عدم تعادل قدرت^۱ در تعاملات آنلاین با چنین آزارهایی مواجه می‌شوند که می‌تواند با پویایی فرهنگی تشذیب شود. بعنوان مثال، جوانان گروه‌های اقلیتی ممکن است به دلیل ادراکات و کلیشه‌های اجتماعی که در آن زیست می‌کنند، احساس آسیب‌پذیری بیشتری داشته باشند (Weinstein et al, 2022: 8).

در نهایت، بزهديدگی مبنی بر جنسیت نیز می‌تواند بر نوع و فراوانی بزهديدگی آنلاین تأثیر بگذارد. زنان جوان گروه‌های اقلیت ممکن است به دلیل تلاقي نژادپرستی و تبعیض جنسی در فضاهای آنلاین با خطرات ترکیبی رو برو شوند که منجر به اشکال منحصر به فردی از آزار و اذیت، که هم تبعیض جنسیتی و هم نژادی است، می‌شود (Hamby et al, 2020: 257).

۲-۳. تأثیر بر مکانیسم‌های مقابله‌ای و دفاعی

مکانیسم‌های مقابله‌ای به استراتژی‌ها و روش‌هایی اشاره دارند که افراد برای مدیریت استرس، اضطراب و احساسات دشوار استفاده می‌کنند. این مکانیسم‌ها به دو دسته‌ی اصلی مقابله‌ی متمرکز بر مشکل و مقابله‌ی متمرکز بر هیجان تقسیم می‌شوند. در مقابل، مکانیسم‌های دفاعی به روش‌های ناخودآگاهی اشاره دارند که افراد برای محافظت از خود در برابر اضطراب و احساسات غیرقابل قبول استفاده می‌کنند. این مکانیسم‌ها شامل انکار، فرافکنی و سرکوب هستند و معمولاً در سطح ناخودآگاه عمل می‌کنند. مجموع این مکانیسم‌ها در برخورد با واقعه‌ی آسیب‌زا به افراد کمک می‌کند تا با حوادث استرس‌زا

۱. عدم تعادل در قدرت برگرفته از نظریه‌ای با عنوان نظریه‌ی تراز کنترل است. چارلز تیتل در سال ۱۹۹۵ ادعا کرد که کثریت نتیجه‌ی عدم تعادل قدرت در افراد بویژه کمبود قدرت در یکی و زیادی آن در دیگری است (کلونجر و دیگران، همان: ۶۴).

سازگار بشوند و در عین حال به آن‌ها کمک می‌کند تا از سلامت عاطفی خود برخوردار شوند (Lazarus, 2000: 665-73).

بخش مهمی از این مکانیسم‌ها، چنانچه بطور صحیح و مدیریت شده استفاده شوند، منجر به بهبود ریشه‌ای و توانمندسازی بزهديدگی خواهد شد. در مقابل، برخی مکانیسم‌ها نیز مبنی بر فرهنگ‌های مختلف و بازخوردهای فرهنگی، بر فرایند بزهديدگی تأثیر نامطلوب می‌گذارند. همانطور که در قسمت تصویر بزهديدگی بحث شد، عادی‌سازی خشونت می‌تواند بر تصور بزهديدگی و عدم شناسایی آن بعنوان رفتاری نیازمند مداخله‌ی نهادهای رسمی تأثیر بگذارد. بزهديدگان در این شرایط مکانیسم مقابله‌ای توجیه را اتخاذ می‌کنند، اغلب شروع به توجیه و عادی‌سازی خشونت تجربه شده می‌کنند و با گذشت زمان، همانطور که قرار گرفتن در معرض خشونت ادامه دارد، به دلیل اینکه این رفتار در آنان درونی شده، منجر به افزایش تحمل در برابر آن و در نتیجه عدم هرگونه اقدام قضایی می‌شود. این استراتژی مقابله‌ای به آن‌ها اجازه می‌دهد تا آشفتگی عاطفی مرتبط با سوءاستفاده‌ی مداوم را مدیریت کنند و آن را بخشی عادی از رابطه‌ی خود بدانند که نتیجه‌ی آن نیز تکرار بزهديدگی خواهد بود. این مهم در بزهديدگی‌های آنلاین دوچندان است، زیرا این پدیده در مقابل انواع بزهديدگی در دنیای واقعی کمتر شناخته شده و نیازمند سواد فرهنگی و رسانه‌ای جدیدی است که در بسیاری از جوامع، بخصوص جوامع کمتر توسعه یافته همچنان ضعیف است.

تأثیر دیگر بر مکانیسم‌های مقابله‌ای، استفاده از خودسرزنشی است. تأثیرات فرهنگی منجر به انکار یا عدم شناسایی بزهديدگی آنلاین که در مقابل با انواع دیگر بزهديدگی‌هایی که تا امروز در دنیای واقعی مشاهده می‌شدند، مشهودتر است. بر این اساس، بسیاری از بزهديدگان با تغییر رفتار خود به سمت خودسرزنشی به جای استفاده از مکانیسم‌های صحیح مقابله‌ای چرخه‌ی خشونت را تقویت می‌کنند. این روش نه تنها در ک آن‌ها را از یک رابطه‌ی سالم تحریف می‌کند، بلکه باعث تداوم احساس بی‌کفایتی و

درماندگی می‌شود که منجر به ناتوانسازی بزهديدگان خواهد شد. چه بسا این پدیده در انواعی از بزهديدگی‌های آنلاین تشید شود، زیرا مبنی بر نظریه‌ی شتاب‌دهندگی بزهديده (کلونجر و دیگران، همان: ۴۶)، برخی ویژگی‌های خاص این جرایم مانند ناشناس ماندن و حضور در این فضا به منزله‌ی اقدام بزهديده می‌تواند بزهديدگان را در معرض خطر قرار دهد و به نوعی مسئولیت را به آن‌ها منتقل کند. بدیهی است، عدم حمایت اجتماعی به دلیل برخی قالب‌های فرهنگی احساس انزوا و خودسرزنشی را در بزهديدگان تشید می‌کند. این احساس در فرضی که نظام قضایی نیز با عدم شناسایی بزهديده یا عدم حمایت کافی از او به بزهديده نگاه کند، تشید شده و این احساس را در فرد ایجاد می‌کند که صدای او شنیده نمی‌شود و این امر بر روان و باور بزهديده تأثیر منفی می‌گذارد.

تغییر مکانیسم از مکانیسم‌های رسمی به مکانیسم‌های غیررسمی نیز از دیگر تأثیراتی است که قالب‌های فرهنگی متمرکز و بومی بدان گرایش دارند. عنوان مثال، در جوامعی که افراد به جای مراجعته به نهاد عدالت کیفری تمایل به حل مسئله در درون گروه، قوم یا قبیله خود دارند، بزهديدگان به جای درخواست کمک از متخصصان به شبکه‌های پشتیبانی غیررسمی مانند خانواده و دوستان روی می‌آورند. اگرچه این روش مزایایی دارد، ممکن است دسترسی به منابع لازم برای توانمندسازی صحیح و اصولی و پیشگیری از تکرار بزهديدگی را محدود کند (Aarushi H. Shah et al, 2024: 7).

راهبرد متدائل دیگر استفاده از روش‌های حواس‌پرتی یا رفشارهای اجتنابی مانند سکوت یا ترک موقعیت است، این روش برای کاهش آسیب‌های فوری مفید است اما به مسائل اساسی ناشی از بزهديدگی نمی‌پردازد. همچنین، در پاسخ به استرس شدید یا ضربه‌ی روحی، برخی از بزهديدگان ممکن است عنوان وسیله‌ای برای دفاع از خود دچار گستستگی عاطفی شوند. این روش دفاعی می‌تواند عنوان یک مکانیسم محافظتی عمل کند، اما ممکن است در درازمدت منجر به مشکلاتی در تنظیم عاطفی و روابط بین فردی شود. عادی‌سازی خشونت نیز می‌تواند قربانیان را به سرکوب خاطرات یا احساسات مرتبط با تجربیاتشان سوق دهد. اگرچه ممکن است در ابتدا آن‌ها را از درد و ناراحتی محافظت کند، اما عموماً منجر به ترمای حل نشده می‌شود که بعداً بصورت اضطراب، افسردگی یا

سایر مسائل مربوط به سلامت روان ظاهر می‌شود. (Geoffrion, Goncalves, Boyer, Marchand, Guay, 2017: 369-383). همانطور که پیش‌تر توضیح داده شد، بزهديدگی‌های آنلاین هم به جهت نوپا بودن و هم به دلیل نداشتن آسیب‌های ملموس مانند بزهديدگی در دنیای واقعی بیشتر با آسیب‌های ثانوی همراه اند که عدم توجه بدان می‌تواند منجر به تکرار بزهديدگی شود.

۴-۲. تأثیر بر تجربه‌ی تکرار بزهديدگی

عوامل فرهنگی نقش حیاتی در شکل‌دهی به تجربیات و شیوع تکرار بزهديدگی و بطور خاص بزهديدگی آنلاین دارند. همچنین، نشان داده شد که این عوامل نه تنها بر میزان بزهديدگی، بلکه بر مکانیسم‌های مقابله و سیستم‌های حمایتی در دسترس بزهديدگان تأثیر می‌گذارند.

تلقی خشونت بعنوان یک پاسخ هنجاری به بزه منجر به نرخ بالاتر بزهديدگی مجدد می‌شود. هنگامی که جوامع رفتار پرخاشگرانه در فضای آنلاین را می‌پذیرند یا تحمل می‌کنند، بزهديدگان کمتر به دنبال کمک یا گزارش حوادث می‌روند و این باعث تداوم چرخه‌ی سوءاستفاده می‌شود. نگرش‌های فرهنگی‌ای که منجر به برچسب زدن بزهديده می‌شوند می‌توانند افراد را از گزارش بزهديدگی منصرف کنند. در جوامعی که بزهديدگان به خاطر شرایطشان سرزنش می‌شوند، ممکن است افراد احساس گناه و شرم را درونی کنند و در مقابل بزهديدگی‌های آینده آسیب‌پذیرتر شوند (Weir, 2024: 1-12).

ساختارهای حمایت اجتماعی خاص با ایجاد پیوندهای قوی خانوادگی و اجتماعی می‌توانند حمایتی اساسی را برای بزهديدگان فراهم کنند و به آن‌ها کمک کنند که با آسیب‌های روحی مقابله کنند و به دنبال عدالت باشند. بر عکس، چنانچه بزهديدگان احساس انزوا کنند، تمایل کمتری به دریافت حمایت داشته و در نهایت خطر بزهديدگی مکرر را افزایش می‌دهند. همچنین، در برخی فرهنگ‌ها، دسترسی محدودی به خدمات

حمایت حقوقی یا روانی وجود دارد که می‌تواند مانع بهبودی شده و احتمال بزهديدگی مکرر را افزایش دهد.

نمایش بزهديدگان در رسانه‌ها می‌تواند نگرش‌های جامعه را نسبت به خشونت و بزهديده شدن شکل دهد. داستان‌ها و افسانه‌های فرهنگی که در فضای آنلاین در دسترس است، می‌تواند بر درک بزهديده از خود تأثیرگذار باشد، کسانی که خود را بخشی از یک روایت فرهنگی می‌دانند که بزهديدگی شان را کم‌اهمیت جلوه می‌دهد، ممکن است موقعیت خود را بعنوان یک بزهديده شناسایی نکنند و در موقعیت‌های مشابه، مجدداً گرفتار بزهديدگی شوند.

نمایش جوامع به حاشیه رانده شده در فضای آنلاین و قرار دادن اعضای این جوامع در گروه اقلیت، نمایش ایدئال‌های غیرواقعی، نمایش مقابله‌های غیراصولی با موقعیت‌های بزهديده‌ساز در فضای آنلاین تبعیض سیستماتیکی را ایجاد می‌کند که می‌تواند خطر تکرار بزهديده شدن را تشدید کند (Farrell, Sousa, 2001: 234-236).

نتیجه

پدیده‌ی بزهديدگی آنلاین بعنوان یک چالش اجتماعی نوظهور، تحت تأثیر تفاوت‌های فرهنگی قرار دارد که می‌تواند به شکل گیری و تداوم این رفتارها کمک کند. این پژوهش با بررسی نظریه‌های مختلف نشان می‌دهد که فرهنگ‌ها چگونه می‌توانند بر تعاملات آنلاین و تجربیات بزهديدگی تأثیر بگذارند. نظریه‌ی فعالیت روزمره، با تأکید بر وجود مجرمان با انگیزه، اهداف مناسب و نظارت ناکافی، به وضوح بیان می‌کند که فرهنگ‌های مختلف ممکن است در پذیرش رفتارهای پرخاشگرانه و نحوه‌ی تعامل با دیگران متفاوت باشند. در این راستا، هنگارهای فرهنگی می‌توانند بر آسیب‌پذیری افراد تأثیر بگذارند و منجر به افزایش نرخ بزهديدگی شوند. نظریه‌ی هویت اجتماعی نیز نشان می‌دهد که افراد با پیشنهادهای فرهنگی مختلف ممکن است تجربه‌های متفاوتی از بزهديدگی داشته باشند. این نظریه بر اهمیت عضویت گروهی و تأثیر آن بر رفتارهای پرخاشگرانه تأکید دارد و بیان می‌کند که افرادی که به شدت با گروه خود هم‌ذات‌پنداری می‌کنند، ممکن است

بیشتر در معرض آزار و اذیت آنلاین قرار گیرند. مدل قلدروی آنلاین نژادی بارلت همچنین بر نقش نگرش‌ها و ادراکات آموخته شده در رابطه با ناشناس بودن و قدرت بدنی تأکید دارد. این مدل نشان می‌دهد که تفاوت‌های فرهنگی می‌توانند بر نحوه تجربه‌ی بزهديدگی تأثیر بگذارند و نگرش‌های مثبت نسبت به آزار آنلاین را تقویت کنند. در نهایت، نظریه‌ی ابعاد فرهنگی هاستد به بررسی چگونگی تأثیر ابعاد فرهنگی مانند فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی و اجتناب از عدم قطعیت بر تجارت بزهديدگی آنلاین می‌پردازد. این نظریه نشان می‌دهد که فرهنگ‌هایی که روابط اجتماعی را در اولویت قرار می‌دهند، ممکن است نرخ گزارش‌دهی کمتری از موارد بزهديدگی داشته باشند.

تصور بزهديدگی به نحوه‌ی درک افراد از خود بعنوان قربانی و آثار فرهنگی بر این درک بستگی دارد. فرهنگ‌های مختلف ممکن است نگرش‌های متفاوتی نسبت به بزهديدگی داشته باشند که می‌تواند بر میزان گزارش‌دهی و پاسخ به این نوع آزار تأثیر بگذارد. در جوامع جمع‌گرا، احتمال کمتری وجود دارد که افراد موارد آزار را گزارش دهند تا از ایجاد تنفس‌های اجتماعی جلوگیری کنند، در حالی که فرهنگ‌های فردگرا ممکن است بر حقوق فردی تأکید بیشتری داشته باشند و موجب افزایش گزارش‌دهی شوند. مکانیسم‌های مقابله‌ای که افراد برای مدیریت تجربیات بزهديدگی بکار می‌برند، نیز تحت تأثیر زمینه‌های فرهنگی قرار دارند. برخی فرهنگ‌ها ممکن است حمایت اجتماعی قوی‌تری را فراهم کنند که به بزهديدگان کمک می‌کند تا با تجربیات خود کنار بیایند. بر عکس، در فرهنگ‌هایی که ننگ اجتماعی بیشتری وجود دارد، بزهديدگان ممکن است احساس تنها و انزوا کنند و نتوانند به راحتی از حمایت دیگران بهره‌مند شوند. تکرار بزهديدگی نیز به شدت تحت تأثیر نهادینه‌سازی رفتارهای خشونت‌آمیز در یک فرهنگ خاص قرار دارد. زمانی که رفتارهای پرخاشگرانه در یک جامعه نرم‌السازی می‌شوند، احتمال تکرار این رفتارها افزایش می‌یابد. تفاوت‌های فرهنگی می‌توانند منجر به نرم‌السازی خشونت و آزار در فضای آنلاین شوند و این امر باعث می‌شود که بزهديدگان بیشتری با تجارت مشابه مواجه شوند. در نهایت، توجه به تفاوت‌های فرهنگی در تحلیل بزهديدگی آنلاین نه تنها برای شناسایی الگوهای رفتاری مهم است، بلکه برای طراحی

مداخلات مؤثر و هدفمند نیز ضروری است. با درک عمیق تر از چگونگی تأثیرگذاری فرهنگ بر تجربیات بزهیدگی، می‌توان راهکارهای مناسبی را برای کاهش آسیب‌ها و حمایت از بزهیدگان ارائه داد.

بطورکلی، نتایج این پژوهش نشان‌دهنده‌ی اهمیت توجه به تفاوت‌های فرهنگی در تحلیل پدیده‌ی بزهیدگی آنلاین است. با درک بهتر این تفاوت‌ها، می‌توان استراتژی‌های مؤثرتری برای پیشگیری و کاهش آسیب‌های ناشی از بزهیدگی آنلاین طراحی کرد. آموزش و آگاهی‌بخشی فرهنگی در مورد خطرات فضای آنلاین و نحوه‌ی محافظت از خود باید با توجه به زمینه‌های فرهنگی خاص هر جامعه انجام شود. برنامه‌های آموزشی باید شامل اطلاعاتی درباره‌ی هنجارها و ارزش‌های محلی باشند تا افراد بتوانند با آگاهی بیشتری در فضای مجازی فعالیت کنند. این آموزش‌ها می‌توانند شامل کارگاه‌های آموزشی، سمینارها و منابع آنلاین باشند که به کاربران کمک می‌کنند تا رفتارهای پرخطر را شناسایی کرده و از آن‌ها دوری کنند. همچنین، تقویت نظارت اجتماعی و خانوادگی در استفاده از اینترنت می‌تواند به کاهش بزهیدگی آنلاین کمک کند.

جوامعی که دارای روابط خانوادگی قوی‌تری هستند، معمولاً نظارت بیشتری بر فعالیت‌های آنلاین فرزندان خود دارند؛ بنابراین، ایجاد برنامه‌هایی برای تشویق والدین به مشارکت فعال در زندگی دیجیتال فرزندانشان می‌تواند مؤثر باشد. علاوه بر آن، ترویج هنجارهای اجتماعی مثبت که رفتارهای محترمانه و حمایت‌گرانه را تشویق می‌کند، می‌تواند به کاهش آزار و اذیت آنلاین کمک کند. این هنجارها باید از طریق رسانه‌ها، مدارس و گروه‌های اجتماعی تقویت شوند تا فرهنگ همدلی و احترام در فضای آنلاین گسترش یابد. توسعه‌ی پلتفرم‌های آنلاین با ویژگی‌های امنیتی بالا و ابزارهای گزارش‌دهی آسان برای کاربران نیز می‌تواند به کاهش بزهیدگی کمک کند. این پلتفرم‌ها باید قابلیت‌هایی مانند گزارش‌دهی ناشناس و حمایت از بزهیدگان را فراهم کنند تا کاربران احساس امنیت بیشتری داشته باشند. درک تأثیرات فرهنگی بر رفتارهای بزهکارانه و بزهیدگی می‌تواند به طراحان سیاست‌ها و برنامه‌های پیشگیری کمک کند تا مداخلات

مؤثرتری را توسعه دهنده. این در کم به آن‌ها اجازه می‌دهد تا استراتژی‌هایی را طراحی کنند که با ارزش‌ها و هنجارهای محلی همخوانی داشته باشد.

بطور کلی، پیشگیری از بزه‌دیدگی آنلاین نیازمند رویکردی جامع است که تفاوت‌های فرهنگی را در نظر بگیرد. با توجه به پیچیدگی‌های این پدیده، لازم است که تمامی ذینفعان، از جمله خانواده‌ها، مدارس، دولت‌ها و سازمان‌های غیر دولتی، بطور هماهنگ عمل کنند تا یک محیط آنلاین امن‌تر برای همه ایجاد شود.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Tahmineh Shahpuri



<https://orcid.org/0000-0003-1453-0283>

منابع

آقایی، محسن، «نقش رسانه در بزه کاری کودکان و نوجوانان و تبیین راهکارهای پیشگیری در پرتو نظریه جرم‌شناسی رشدمند», *فصلنامه حقوق کودک*، دوره ۳، شماره ۱۲، (زمستان ۱۴۰۰)

جوکز، ایون، رسانه و جرم، ترجمه‌ی محمد تقی نوری، چاپ اول، تهران، انتشارات مجلد، (۱۳۹۴)

عرب، روحانی مقدم، خاقانی اصفهانی، مجتبی، محمد، مهدی، آموزه‌های جرم‌شناسی فرهنگی و ارتباط آن با ارتکاب جرم، *فصلنامه فقه جزای تطبیقی*، دوره ۱، شماره ۵، (اسفند ۱۴۰۰)

کلونجر، ناورو، مالکوم، هینگیز، جورданا، شلی، کاترین، جرج، شناخت بزه‌دیده شناسی؛ رویکردی مبنی بر یادگیری کنشی، ترجمه بشريه، شاهپوری، چلبی، هژبر الساداتی، رايچيان اصلی، تهمورث، تهمينه، ارزنگ، هانيه، مهرداد، تهران، نشر نگاه معاصر. (۱۴۰۲)

ماتیو، ویلیامز، بزرگاری مجازی: بزه، انحراف و مقررات گذاری برخط، مترجمان جلالی فراهانی و منفرد، امیرحسین، محبوبه، چاپ اول، تهران، نشر میزان (۱۳۹۱)

References

- Aarushi H. Shah et al, (2024)Coping Strategies and Help-Seeking Behaviors among Survivors of Intimate Partner Violence: A Qualitative Study of Spouses of Men with Heavy Drinking in India, 14 january 2025
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1155/2024/6839787>
- Barlett C, Chamberlin K, Witkower Z., Predicting cyberbullying perpetration in emerging adults: A theoretical test of the Barlett Gentile Cyberbullying Model. Aggress Behav. 43(2):147-154. (2017 Apr)
doi: 10.1002/ab.21670. Epub 2016 Sep 7. PMID: 27605394.
- Barlett, C.P., Seyfert, L.W., Simmers, M.M., Hsueh Hua Chen, V., Cavalcanti, J.G., Krahé, B., Suzuki, K., Warburton, W.A., Wong, R.Y.M., Pimentel, C.E. and Skowronski, MCross-cultural similarities and differences in the theoretical predictors of cyberbullying perpetration: Results from a seven- country study. Aggressive behavior, 47(1), 111-119. . (2021). DOI: 10.1002/ab.21923
- Coping through acceptance: Intimate partner violence and attitudes dynamics. Guest post by Eugenia Frezza. DECEMBER 05, (2023)
<https://blogs.worldbank.org>
- Corbett ,Emily, et al, The normalisation of sexual violence revictimisation in regional and rural areas: Our failure to respond, The Australian journal of social issues 59(2), 1-19, (November 2023), DOI: 10.1002/ajs4.297
- Cuadrado-Gordillo I, Martín-Mora-Parra Influence of Cross-Cultural Factors about Sexism, Perception of Severity, Victimization, and Gender

Violence in Adolescent Dating Relationships. Int J Environ Res Public Health. 19;19(16):10356 (2022 Aug) . doi: 10.3390/ijerph191610356. PMID: 36011995; PMCID: PMC9408226.

Farrell ,Graham, William REPEAT VICTIMIZATION AND HOT SPOTS: THE OVERLAP AND ITS IMPLICATIONS FOR CRIME CONTROL AND PROBLEM-ORIENTED POLICING, Crime Prevention Studies, volume 12. ,(2001)

Geoffrion S, Goncalves J, Boyer R, Marchand A, Guay S. The Effects of Trivialization of Workplace Violence on Its Victims: Profession and Sex Differences in a Cross-Sectional Study among Healthcare and Law Enforcement Workers. Ann Work Expo Health. 1;61(3):369-382. (2017 Apr) doi: 10.1093/annweh/wxx003. PMID: 28355455; PMCID: PMC6824521.

Guedes I, Martins M, Cardoso CS. Exploring the determinants of victimization and fear of online identity theft: an empirical study. Secur J. 21:1–26. (2022) doi: 10.1057/s41284-022-00350-5. Epub ahead of print. PMCID: PMC9302955.

Haleem, Irm, Normalization of Violence Conceptual Analysis and Reflections from Asia, Routledge,(2021)

Hofstede, Geert, Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context, vol2, theoretical and methodological issues,1-26 (2011)

Hamby, Sherry & Blount, Zach & Taylor, Elizabeth & Mitchell, Kimberly & Jones, LisaThe Association of Different Cyber-Victimization Types With Current Psychological and Health Status in Southern Appalachian Communities. Violence and Victims. 36. . (2020). Doi: 10.1891/VV-D-18-00214.

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/culture>

Lazarus RS, Toward better research on stress and coping. American psychologist;55(6):665-73. (2000),

MALAKI, ZOI explaining online victimization for the cases of social identity theory, (2021). , <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1600779/FULLTEXT02>

Morillo Puente, Solbey, Cyber victimization within the Routine Activity Theory Framework in the Digital Age, Revista de Psicología 40(1):p265, ,(2022) DOI:10.18800/psico.202201.009

Rodríguez-Hidalgo, Antonio J. et al, Ethnic-Cultural Bullying Versus Personal Bullying: Specificity and Measurement of Discriminatory Aggression and Victimization Among Adolescents, Front. Psychol. Vol 10,1-12. (2019)

Schultze-Krumbholz, Anja, Pfetsch, Jan.S. Lietz, Katrin, Cyberbullying in a Multicultural Context—Forms, Strain, and Coping Related to Ethnicity-Based Cybervictimization, Sec. Culture and Communication, Front. Commun., 10 Volume 7 -1-13 (2022) <https://doi.org/10.3389/fcomm.2022.846794>

Wei J, Candini M, Menabò L, Guarini A, Rubini M, Frassinetti F. Belonging matters: The impact of social identification with classmates, friends, and family on interpersonal distance and bullying/cyberbullying in adolescence. PLoS One. 6;19(2):e0297370. (2024) doi: 10.1371/journal.pone.0297370. PMID: 38319947; PMCID: PMC10846719.

Weinstein M, Jensen MR, Tynes BM. Victimized in many ways: Online and offline bullying/harassment and perceived racial discrimination in diverse racial-ethnic minority adolescents. Cultur Divers Ethnic Minor, Psychol. 2021 Jul;27(3):397-407. (2021) doi: 10.1037/cdp0000436. Epub PMID: 34043397; PMCID: PMC8754584.

Weir, Ruth, , Differentiating risk: The association between relationship type and risk of repeat victimization of domestic abuse, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, Volume 18, paae024, (2024) <https://doi.org/10.1093/police/paae024>

Williams, Matthew L. Guardians Upon High: An Application of Routine Activities Theory to Online Identity Theft in Europe at the Country and Individual Level, *The British Journal of Criminology*, Volume 56, Issue 1, Pages 21–48, (2016) <https://doi.org/10.1093/bjc/azv011>

Ybarra ML, Mitchell KJ, Oppenheim JK. Violent Media in Childhood and Seriously Violent Behavior in Adolescence and Young Adulthood. *J Adolesc Health.* 71(3):285-292. (2022), doi: 10.1016/j.jadohealth.2022.03.003. Epub 2022 May 9. PMID: 35550330; PMCID: PMC10177625.

Žemojtel-Piotrowska, Magdalena, Hofstede's Cultural Dimensions Theory, In book: Encyclopedia of Sexual Psychology and Behavior, pp.1-4, (2023)

Translated References into English

Aghaei, Mohsen, "The Role of Media in Juvenile Delinquency and Explanation of Preventive Strategies in Light of Developmental Criminology Theory," *Child Rights Quarterly*, Vol. 3, No. 12, Winter 2021.

Jewkes, Yvonne, *Media and Crime*, translated by Mohammad Taghi Nouri, First Edition, Tehran, Majd Publications, 2015.

Arab, Rouhani Moghaddam, Khaghani Esfahani, Mojtaba, Mohammad, Mehdi, "Teachings of Cultural Criminology and Its Relation to Crime Commission," *Comparative Criminal Jurisprudence Quarterly*, Vol. 1, No. 5, March 2022.

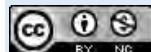
Shelly Clevenger, Jordana N. Navarro, Catherine D. Marcum, George E. Higgins, *Victimology: An Approach Based on Active Learning*, translated by Bashiriye, Shahpouri, Chalabi, Hojabrolsadati, Rayejian Asli, Tahmoores, Tahmineh, Arzhang, Hanieh, Mehrdad, Tehran, Contemporary View Publishing, 2024.

Matthew, Williams, *Cybercrime: Crime, Deviance, and Online Regulation*, translated by Jalali Farahani and Monfared, Amir Hossein, Mahbubeh, First Edition, Tehran, Mizan Publishing, 2012.



#استناد به این مقاله: شاهپوری، تهمینه .(۱۴۰۴). نقش تفاوت‌های فرهنگی در بزهديدگی آنلاین. پژوهش حقوق کیفری، (۱۳)۴۸، ۱۲۱-۱۵۲.

Doi: 10.22054/jclr.2025.83774.2730



Criminal Law Research is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.